

מסורת הש"ס

(א) ת"כ אחרי פיי ה"ג, (ג) מוסף מעילה פ"א הטי"ו, (ג מעילה טו, ד) מנחת ט, כו. מעילה שם חוספתא דפסחים פ"ו ה"ג (פסחים עט. לעיל כח: כבורות לט:| תוספתא זבחים פ"ד ה"ב: (ס ע"י יומא יב. שבורות יז: וברשי"י, ו) לעיל לה... (ז) עין דש"ק ז"ק.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כאן נגמר וכי דוריקא הוא אצל עולה מייבין:

שינויי נוסחאות

[א] מן העולה ונאימוריה בחוץ כלי"ל (ש"ח: [ב] מצינא או זבח למא בכטהיי ופריד"ו, וכן ממקן כס"מ: [ג] ככטהיי וע"מ טוסף מנין לרבות את הדב ת"ל או רבין: [ד] כס"ל ורי' טוסף ומנחת נסכים. וכן כס"ג, וע"י מוס' שהניחו במתה אמאי לא מני מנחת נסכים: [ה] ל"ל ששחזן (ש"ח: וביה ברוב בכת"י: [ו] ברוב כסתי' ודני"ו העלאת. מ"א בשלמא להעלותו בחוץ (בי"ח: [ז] ככטהיי ונולת כ"ל) ודני"ו למא וטמא. וע"י מוס' כע"כ ד"ה כאן, ופי' הדב ת"ל או ושם ככב כסתי' לפניו הוא מכה"ו: שהוספה ע"פ רש"י: [ח] מ"ט לא הוא כלי"ל (ש"ח: [ט] גיר' כס"ז וז"ק בקומץ. ובי"ח כס"פ: [י] ובמקודשין את הדב ומני כו' (בי"ח), ובעי"ז כמעלה טו ע"פ, וע"י מוס' כאן כע"כ: [י] ל"ל מהן (ש"ח: [יא] גיר' כס"ז וז"ק בקומץ. ובי"ח כס"פ: [יב] ובמקודשין את הדב ומני כו' (בי"ח), ובעי"ז כמעלה טו ע"פ, וע"י מוס' כאן כע"כ: [יג] ל"ל מהן (ש"ח: [יד] ל"ל אניה. ודבור או שיק לע"כ אחר ד"ה או כסית (ש"ח ובי"ח: [טז] ודבוכים גמי כתיב (כתה"י ובי"ח: [ב] ל"ל דבפרק (צ"ח). ונציבור דברי התוס' בזה ע"י ז"ק ובי"ו ודני"ו ושאר מפרשים: כאן משמע הוא דומיא דבשר דאפי' במקצת מהדרין ותימה הריב פליג ר"י כלי"ל וי"ל איך ריב פליג אלכ הן מ"ד דפ"ל מהדרין וריי' פ"ל כגולן לא מהדרין (בי"ח: [בב] ל"ל להתחייב בחוץ (בי"ח: [בג] למעוטי דם דאין חייבין כלי"ל (באח"ח: [ד] בין ל"ל משקדשו (בי"ח):

השוחט והמעלה

בתנ"י' **ואחד קדשים פסולין שהיה פסולן בקדש**. הואיל ובפנים אס עלו לא ירדו מתקבל בפנים קרינא ביה וחייבין עליהן בחוץ כדיליף בגמ': **המעלה כוית מן העולה ומאימוריה**. חזי זית מזה וחזי זית מזה חייב דכולה כלייל: **גב'** **ואימורי קדשי קדשים**. כבשי עזרת:

הלבושה. של מנחת נדבה: **ומנחת כהנים**. שהיא כלייל וראויה להעלאה כקומץ^[א] מנחת ישראל אצל ישרי מנחת ישראל אינו חייב על העלאתם: **מנחת כהן משית**. עשירית האִפִּיפה שהוא מביא בכל יום: **ושלשם לוגין יין**. שהוא פחות שצנכסים: **ושלשם לוגין מים**. כחג קאמר ובמוקדשין^[ב] לחג שאין העלאת חוץ נוהגת בחולין: **מנין לרובו פסולין**. הןך דאס עלו לא ירדו דלא מתרבו מלא יציאנו דהא אינא ראויין להביא למתחלה: **ס"ל לעשות**. משמע הראויין לעשות י"ו אפילו אינו ראוי לבא מחוץ לפנים. והני גמי כיון דאס עלו לא ירדו וכהן נוקק להפך בהם צניטורא^[ג] או להעלותו מראש המזבח למערכה ראויין לעשות קרינא ביה: **שלמים לא**. אין בשרן מנטרף עס אימוריהן לכזית העלאת ד' חוץ משום דבשר שלמים לאו בר הקטרה הוא ולא קרינא ביה אל פתח אלה מועד לא יציאנו: **ולחייב עליהן משום פיגול ונוטר וטמא**. קא ס"ד באוכל כזית בשר ואימורין מעולת פיגול או נותר או צטומאת הגוף כאלו: **מאי טעמא**. לא מנטרף גמי בשר שלמים עס אימוריו לפיגול ונוטר וטמא הא בין בבשר בין באימורין שייך פיגול נותר וטמא כדאמר בפ' מתירין בין לאדם בין למזבח חייבין עליו משום פיגול והרי הדס מתיר את הבשר לאדם ואת האימורין למזבח ותנן גמי התם [מה:] דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול כגון הקומץ והלבושה והקטרת שאין להם מתירין אלא הם עצמן מתירין חייבין עליהן משום נותר ומשום טמא וכל שכן אימורין שהפיגול נוהג בהן ומקראי ילפינן להו: **כל הפיגולין מאטריפין**.

משנה היא במעילה: **כאן בפיגול כאן במחשבת פיגול**. הא דקמני מטטרפין באוכל פיגול קאמר ולהתחייב חטאת והא דקמני עולה אין שלמים לא במחשבת פיגול שאס שחט או זרק על מנת להקטיר חזי זית בשר עולה וחזי זית מאימורין חוץ לזמנו פיגל אבל בשלמים^[א] חישב לאכול או להקטיר חזי זית בשר וחזי זית אימורין לא פיגל^[א] שאין מחשבת אכילה בנקטריין ואין מחשבת הקטרה בנאכליין: **כאן נגותר כאן בצינוחוסו עד שלא נזרק הדם**. הא דקמני מטטרפין באוכל נותר קאמר והא דקמני עולה אין שלמים לא בצינוחוסו מאינדו ושריפה כגון אכדו הבשר והאימורין קודם זריקה וגשמייר חזי זית מזה וחזי זית מזה בעולה דכולה כלייל הויא זריקה דס זריקה דהא איכא אכילת מזבח וכר' יהושע דאמר בפרק טבול יום (לעיל דף קד). אס אין בשר אין דס וכיון דזריקה היא^[ב] חייבין עליו משום נותר אס ניתותרו ואכל ממנו כדאמרן (לעיל מה:) דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול חייבין^[א] משום נותר כגון קומץ שהוא אכילת מזבח כעולה וכל שכן דברים שחייבין עליהן משום פיגול כגון בשר עולה אבל שלמים אין חזי זית מבשרן וחזי זית מאימוריהן מטטרפין להיות שזור לזרוק עליהם את הדס דלא אכילת אדם איכא ולא אכילת מזבח איכא וכיון דלא הויא זריקה אס זרק אין חייבין עליהן משום נותר וטמא דקי"ל (מנחות דף כה:) כל הניתר לטהרין חייבין עליו משום טומאה ובפ' ב"ש (לעיל דף מה:) אחי נותר חילול חילול מטומאה ובמס' מעילה (דף ו:) לענין יוצא אמרינן י' לר"א דאמר אין זריקה מועלת ליוצא אין חייבין עליו משום נותר וטמא: [לעיל קד.] אס אין בשר אין דס מועשית ועלומדי בשר והדס (דברים יג) ובזבחים יא) כתיב (סג) ודס ובחזק ישפך והבשר תאכל הקיזקן הכמוז זה לזה:

פרק שלשה עשר זבחים

קמ.

לא ומוקי לה צניטוסורו וכר' יהושע וקנת תימה קומץ ולבושה אמאי לא מיחייב עלייהו בחוץ כשחסרו נהי דמיפסלי למתחילה מ"מ מתקבלין הס בפנים דאס עלו לא ירדו דהוה ליה פסולו בקדש כשחסר צין קמינא להקטרה ולמאן דחשיב במנחות פ' קמא (דף ט:) חסרון כבעל מוס ניתא וי"ל דאפילו תמצא לומר דאס עלה לא ירד מ"מ סבירא הוא למעוטיה מדכתיב אותו על השלם הוא חייב ואינו חייב על החסר כיון דלכתחילה לא יעלה ו' וזריך לדקדק אי מהדרין פוקעין דידיהו ובפרק ב' המזבח מקדש (לעיל דף פג:) איכא כמה קראי לרצן גמליאל מהיא העולה על מוקדה ולאידך מאשר תאכל האש ועוד דדרשינן לעיל (דף פו.) ועשית עולותיך הבשר והדס עיכולי עולה אמה מחזיר ואי אמה מחזיר עיכולי גידין ועלמות משמע^[א] הא בשר דומיא דגידים ועלמות מהדרין אפילו במקצת ומימה אי פליג עליה רבי יוסי: **ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח**. הא דפלגניהו משום דמנחת כהנים בזה עשרון ומנחת כהן משיח חזי עשרון וקימה דלא מני מנחת נסכים: **עזרה ואימורין מצטרפין לבזית להעלותן בחוץ ולחייב עליהם משום פיגול נותר וטמא**. במסכת מעילה פרק קדשי מזבח (דף טו:) תנן חמשה דברים בעולה מנטרפין זה עס זה הבשר והחלב והסלם והיין והשמן וששה בתורה דאיכא לחס ומימה לענין מאי קאמר אי לענין מעילה הא תנא ליה רישא (סג) קדשי מזבח מנטרפין זה עס זה למעילה כו' ועוד דתורה אין זה מעילה כי אס לאחר זריקה באימורין אבל בלחם לא ואי (לא יתחייב) ^[ב] בחוץ הא לא מני בשמעתין אלא עולה ואימורין אבל חמשה דברים לא דאף על גב דמחייביי בחוץ כדדריש לעיל מקרא הני מילי בפני עצמן אבל אינטרופי לא ועוד דלא מחייבי בחוץ אלחם שבמורה ועוד חלב ויין איךך מטטרפין והא אין שיעורן שוה שוה בכזית וזה בשלשה לוגין ואי לענין לזרוק עליהן הדס הא אמר ובמנחה אפילו כולה קיימת לא חזרוק ואי לענין מחשבת פיגול אין אכילה והקטרה מטטרפין ונראה דמיירי לענין אכילה דמחייבי האוכל משום פיגול נותר וטמא ואי מרישא דקמני קדשי מזבח מטטרפין הוה אמינא בזמן אחד קמ"ל אפילו בכמה מינין ועוד מניניהו למעוטי^[א] דאין דס חייבין עליו משום פיגול ועוד אשמעינן דחל פיגול אהך דברים חמשה וששה וזריך לומר דאתיא כר"מ דתנן לעיל בפרק ב"ש (דף מג:) [ואלן] דברים שאין חייבין עליהן משום פיגול מנחת נסכים והנסכים הבאין בפני עצמן דברי ר"מ וחכ"א אף הבאים עס הבהמה ובחקומץ ווטא (מנחות דף טו:) תנן גמי הזבח מפגל את הנסכים משקדש^[א] בכלי דברי ר"מ והא דחלב ויין מטטרפין אע"ג דחלב בכזית ומשקין ברביעית ה"מ בשמיה אבל דרך אכילה ששרה פתו ציין שיעורו בכזית וקנת תימה מאי איריא דנקט חמשה דברים בעולה הא בשלמים גמי מטטרפין לחייב משום פיגול ויש לומר דנקט עולה משום דאיירי גמי במעילה אף על גב דבתורה לא איירי במעילה:

כל הפיגולין מצטרפין. תימה דלא מייתי מרישא דקמני (מעילה טו.) קדשי מזבח מטטרפין לפיגול ויש לומר דהוה מוקמינן לה בעולה דהא מני גמי מעילה אבל הך משמע טפי: **ובל הגותרות מצטרפין**. תימה דלא מני כל הטומאות מטטרפין ויש לומר דהוה משמע אפילו שרץ וגבלה ובשר המת והנהו לא מטטרפין כדתנן התם (דף פ:)

כל המזבח. בר מעולה: **אין יין** וזרק אס הדס. דאית ליה לר' יהושע דאמר אין זריקה מועלת ליוצא אין חייבין עליו משום נותר וטמא: [לעיל קד.] אס אין בשר אין דס מועשית ועלומדי בשר והדס (דברים יג) ובזבחים יא) כתיב (סג) ודס ובחזק ישפך והבשר תאכל הקיזקן הכמוז זה לזה:

וא

עין משפט ונר מצוה

בב א מ"י פ"ט מהל' מעה"ק הלכה ז:
ל ב מ"י שם הלכה י:
לא ג ד מ"י שם הלכה ג:
לב ה מ"י שם הלכה ז:
לג ו מ"י שם הלכה ג:
לד ז מ"י פ"ח מהל' פסח"מ הלכה יא:

תורה אור השלם

- וְאֵלֶּהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִשׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וְזֶה הָרֹג אֲשֶׁר יָגִיד בְּרוּכֹם אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֹלָה אוֹ וְזָבַח: וְאֵל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יָבִיאוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לִיזְרוּהָ וְזָבַחַת רָאִשִׁי הַדּוֹחַא וְעֻשְׂוֹי: וְיִקְרָא יוֹ, ט

מוסף רש"י

והז' דס טלן (נדח ט.) טלן בשרה חוץ למזבח (לעיל כז) ודיוצא. בשר עולה שילא והכנסה והעלה: וששחזט חוץ לזמנו. על מנת לאוכלו חוץ לזמנו דהוי פגול: וישקבילו פסולין וזרקו את דמו. כגון בעל מוס או שאר פסולין, ולהכי נקט קבלו פסולין ולא נקט ששחזטו פסולין, שהשחזטו בשרה בפסולין, כדתנן (לקמן לא) כל הפסולין ששחזטו ששחזטו כשרה: והניתרין להעלותה. מחוץ הסוקרה, דקי"ל חטאת כהנאה למעלה דכתיב בה קרנות, ועולה למטה: והניתרין בפנים. על המזבח הפנימי, כגון פר העלם דבר ופר כהן משית: והפסח והחטאת. להכי נקט פסח וחטאת, דקי"ל כל הזבחים ששחזטו שלא לשמן כשרין חוץ מפסח וחטאת (נדח ט.) עולה ואימוריה מצטרפין לבזית להעלותן בחוץ. דאיי מקטיר חזי זית בשר וכחזי זית אימורין כחון, והקטרה בעינן בזית כדכתיב ואס יאכל יאכל, ואמרינן (לעיל כח:) בשמי אכילת הכמוז מדבר, אמת אכילת אדם ואמת אכילת מזבח, מה אכילת אדם בזית אף אכילת מזבח בזית (משפיה טו) שנשתייר בהן בזית בשר. דאיכא כיי אכילת אדם (בבורות טז:)